

ἀνάμνησίν σε παραγαγεῖν ἐλόμενοι τῶν πατέρων, ταυτί σοι τὰ βραχέα αὐτοσχεδίως ἐνεχαράξαμεν. Ἄ μοι πρὸς τὸν νεανίαν ἐπέταξας, πέπραχα, ἔξω δ' αἰτίας εἶναι ἑαυτὸν τοῦ θριπιδέστατον κοιμισθῆναι τὸ δι' ἑρίου ἱμάτιον καὶ μάλιστα ἀπεφύνατο. Ἐβρῶσο καὶ φίλει φιλοῦντά σε.

Ἐνετίθηθεν, αὐγούστου γ' ἱσταμένου αὐγῆδ'.

ΒΥΡΩΝΟΣ

II ΝΗΣΟΣ.

Ἡ

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ ΤΟΥ.

Αἶσμα πρῶτον.

I.

Ἡ πρώτη τῆς πρωίας φυλακὴ εἶχε φθάσει, τὸ δὲ πλοῖον χαριέντως τὴν ὑγρὰν αὐτοῦ κέλευθον ἐπορεύετο· ὥσπερ πελώριον ἄροτρον ἡ πρῶρα του μεγαλοπρεπῆ ἐχάρασεν αὐλακα, ἐν μέσῳ τῶν ἀναπηδώντων κυμάτων· πρὸ αὐτοῦ μὲν ὁ ὑδάτινος κόσμος τὴν ἑαυτοῦ ἀπειρίαν ἐξείλισσεν, ὅπισθεν δὲ διεφθαρμέναι ἐφάνιντο αἱ πολυπληθεῖς τῆς μετημυρίνης θαλάσσης νῆσοι. Γαληνιαία ἡ νύξ ἤρχιζε, διὰ φωτεινῶν ποικιλλομένη νεφελῶν, νὰ δεικνύῃ τὴν ὥραν, καθ' ἣν τὰ σκότῃ ὑποχωροῦσι πρὸ τῆς ἡοῦς. Οἱ δειλῆνες, τῆς ἡμέρας αἰσθανόμενοι τὴν προσέγγισιν καὶ σπεύδοντες τὰς πρώτας νὰ προκαταλάβωσιν ἀκτῖνας, ἀνεσκίρτων ἐπὶ τῶν κυμάτων. Οἱ ἀστέρες ἤρχιζον, ἐνώπιον εὐρυτέρων λάμπων, νὰ ὠχρίωσι, μὴ δυνάμενοι τοῦ λοιποῦ νὰ προσηλῶσι κάτω πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὰς σπινθηριζούσας κόρας των. Τὸ τέως σκοτεινὸν ἱστίον, τὴν προτέραν ἀνελάμβανε λευκότητα, αὐρὰ δὲ δροσοδόλος ἐπέφαινε μόλις τὰ ὕδατα. . . Ἐν τέλει πορφυρᾶν ἐνδουθεῖς χροιάς ὁ ὠκεανὸς, τὴν προσέγγισιν τοῦ ἡλίου ἀναγγέλλει· ἀλλὰ πρὶν ἢ τὸ ἄστρον ἀναπηδήσῃ τῆς ἡμέρας . . . μέλλει τι νὰ συμβῇ.

II.

Ὁ ἀνδρεὺς ἀρχηγὸς κοιμᾶται ἐν τῷ κοιτώνισκῳ του, πλήρη ἔχων ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἐπιτετραμμένους νὰ γρηγορῶσιν· ἔβλεπεν εἰς τὰ ὄνειρά του τὰς ἀγαπητάς τῆς γῆραιας Ἀγγλίας ἀκτὰς διαγραφομένας, τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων, καὶ τὴν κατάπαυσιν τῶν κινδύνων του· τὸ νομὰ του συγκαταλέγεται ἐν τῷ ἐνδόξῳ καταλόγῳ τῶν ἀποπειραθέντων νὰ φθάσωσι τὸν ὑπὸ θοελλῶν ἐστεφανωμένον πόλον· τὸ ἐπίπονον τῆς ἐργασίας μέρος παρῆλθεν ἤδη, καὶ τὰ πάντα φαίνονται ἐξασφαλίζοντα αὐτὸν ὡς πρὸς τὰ ἐπίλοιπα· διατί ἄρα νὰ μὴ κοιμᾶται ἐν ἀσφαλείᾳ; Φεῦ! πόδες

ἀπειθεῖς τὸ κατάστρομα καταπατοῦσιν, αὐθάδεις ἀποπειρῶνται χεῖρες νὰ κατάσχῃσι τὸ πηδάλιον, καρδίαι νεανικαὶ στενάζουσι, ποθοῦσαι μίαν τῶν κατὰ τὸν ἰσημερινὸν νήσων, ἐνθα διηνεκῶς ἀπαντῶσι καὶ τοῦ ἔαρος καὶ τῆς γυναικὸς τὰ μεδιάματα. Εἰσὶν οὗτοι ἄνδρες ἀπάτριδες, οἵτινες μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν, τὴν πατρικὴν μὴ δυνηθέντες ν' ἀνεύρωσι στέγην, ἢ μεταβεβλημένην εὐρόντες, καὶ ἡμιχρεοὶ καταντήσαντες, παρὰ τὴν ἐπὶ τῶν κυμάτων σαλευομένην, ἄστατον κατοικίαν, προτιμῶσιν ἐν σπήλαιον, καὶ μίαν γλυκερὰν σύντροφον. Οἱ εὐχυμότατοι καρποὶ, οὓς τὸ ἔδαφος ἄνευ καλλιεργείας παράγει, τὸ δάσος, ὅπερ παρὲκτὸς τῆς ἀτραποῦ, ἦν διαχαράσσει τις, οὐδεμίαν ἐμφαίνει ἄλλην, τὰ πεδία, ἐφ' ὧν ἡ ἀφθονία ἀφειδῶς φαίνεται καταχέουσα τὸ διηνεκῶς πλήρες αὐτῆς κέρας, τὸ εἰς οὐδέναν ἀνῆκον, ἀλλ' ἀπὸ κοινοῦ κατεχόμενον ἔδαφος, ἡ σφοδρὰ ἐκείνη ἐπιθυμία, ἣν πάντες οἱ παρωχημένοι αἰῶνες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταπνίξωσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, τοῦ μηδέναν ἔχειν κύριον ἄλλον παρὰ τὴν ἰδίαν βούλησιν, ἡ γῆ, ἐν ἣ οὐδαὶς ὑπάρχει πλοῦτος ἄλλος, παρὰ τοὺς ἀπράτους ὀθησαυροὺς, τοὺς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἐκτεθειμένους, παρὰ τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου καὶ τὰ λαμπρὰ αὐτῆς προϊόντα, ἡ ἐλευθερία, δι' ἣς τὸ μικρότατον σπήλαιον εἰς κατοικίαν νὰ μεταβληθῇ δύναται· ὁ πελώριος οὗτος κῆπος, ἐνθα πάντες ἀκωλύτως περιφέρονται, ἐνθα ἡ φύσις πάντας τοὺς ἀνθρώπους ὡς τέκνα ἴδια μεταχειρίζεται, εὐαρέστως τὴν ἀγρίαν εὐδαιμονίαν των θεωμένη, τὰ κογχύλια ἐκεῖνα, οἱ καρποὶ ἐκεῖνοι, ὁ μόνος γνωστὸς τοῖς κατοικοῖς πλοῦτος, τὰ μονόξυλά του, δι' ὧν ἤκιστα εἰς κινδύνους ἐκτίθενται, αἱ μακρὰν ἀποτεινόμεναι θῆραι, καὶ αἱ ἐπὶ τῶν ἀφροέντων κυμάτων ἀλιεῖταί των, αὐτῇ αὐτῶν ἡ ἐκπληξίς ἐπὶ τῇ θείᾳ εὐρωπαϊκοῦ προσώπου. . . . τοῦτο τὸ θέαμα, ὅπερ οἱ ξένοι οὗτοι διαφλέγονται ν' ἀπολαύσωσι πάλιν, θέαμα, ὅπερ ἀντὶ πολλοῦ θ' ἀγοράσωσιν!

III.

Ἐγείρου, ἀνδρεῖε Βλίγγ! Οἱ ἐχθροὶ εἶναι παρὰ τὴν θύραν σου, ἐγείρου! Οἶμοι! λίαν ὀψὲ πλέον! Οἱ ἀποστάται ὑπερηφάνως τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος κατέσχον, τὸ κράτος τῆς λύσσης καὶ τοῦ τρόμου ἀνακηρύξαντες· τὰ μέλη σου ἐδεσμεύθησαν, ἡ δὲ τῆς λόγχης αἰχμὴ ἐπὶ τοῦ στήθους σου στηρίζεται· οἱ τέως πρὸς τὴν φωνὴν σου τρέμοντες ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ἀνακηρύττουσί σε αἰχμάλωτον, σύρουσι δ' ἐπὶ τοῦ καταστροφώματος, ὅπου οὔτε τὸ πηδάλιον, οὔτε τὸ ἱστίον εἰς τὴν ἐξουσίαν σου θὰ ὑπόκηται πλέον· δι' ἀγρίου τινὸς ἐνστίκτου ὁρμῆς, ὑπὸ τὸ πρόσγχημα πλαστῆς ὀργῆς, τὴν αὐθάδη

ἀπειθείαν των νὰ καλύψωσιν ἀποπειρῶνται· ἡ ὀργὴ αὕτη ἐκρήγνυται περὶ σέ, καὶ ὅσοι δὲ διατηροῦσιν ἀκόμη φόβον μέγαν πρὸς τὸν ἀρχηγόν, ὃν θυσιάζουσιν, μόλις τοὺς ὀφθαλμοῦς των πιστεύουσιν· διότι οὐδέποτε ὁ ἄνθρωπος ἐξ ὀλοκλήρου τῆς συνειδήσεως τὴν φωνὴν νὰ καταπνίξῃ δύναται, ἐκτὸς ἐὰν μέχρι λύσεως μεθυσθῇ.

IV.

Μάτην, ἀκαταπλήκτως τὸν θάνατον θεώμενος, καλεῖς πρὸς σεαυτὸν ἐπὶ κινδύνῳ τῆς ἰδίας ζωῆς τοὺς πιστοὺς διαμείναντας· λίαν εὐαρίθμοι καὶ ὑπὸ τοῦ τρόμου ἡττώμενοι παραδέχονται, σιγῶντες, τὰς πράξεις, ἐφ' αἷς οἱ μᾶλλον ἐξημμένοι ἐπευφημοῦσι· μάτην ἐρωτᾷς αὐτοὺς περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀνταρσίας· βλασφημία, ἀπειλαί, ἡ μόνη αὐτῶν ἀπάντησις εἶναι· ἡ σπάθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου λάμπει, ἡ τῶν λογχῶν χίχμη εἰς τὸν τράχηλόν σου προσεγγίζει, τὰ πυροβόλα κατὰ τοὺς στήθους σου διευθύνουσι χεῖρες, μὴ δειλιῶσαι νὰ περάνωσι τὸ ἀρξάμενον ἔργον. Ἀψηφεῖς αὐτοὺς «πῦρ» ἀνακράζων, ἀλλ' αὐτοὶ, καίπερ οὐδένα αἰσθανόμενοι οἶκτον, ἡξεύρουσιν ὅμως ἀκόμη νὰ θαυμάζωσι· μυστικόν τι λείψανον τοῦ ἀρχαίου σεβασμοῦ ἐπέζησε καὶ μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πρὸς τὸ καθῆκον αἰσθήματος. Ἀπαναίνονται νὰ βάλωσι τὰ ὅπλα των εἰς τὸ αἶμα, οὐδὲν ἤττον ἀπόφασιν ἔχουσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων νὰ σ' ἐγκαταλείψωσιν.

V.

Ἡ μεγάλη λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν! ἀνακράζει τότε ὁ ἀρχηγός· τίς δ' ὁ τολμήσων ν' ἀπαντήσῃ «οὐχί»; Τοῦτο δὲ, διότι ἡ ἀνταρσία κωφεύει κατὰ τὴν πρώτην τῆς μέθης στιγμήν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὀργίων τῆς ἀέλπτου ἐξουσίας τῆς· ἡ λέμβος ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, μεθ' ὅλης τῆς σπουδῆς, ἣν τὸ μῖσος ὑπαγορεύει, καὶ μετὰ μικρὸν ὦ Βλίγγ! ἀνὰ μέσον σου καὶ τοῦ θανάτου μόνη ἡ εὐθραυστος αὐτῆς θὰ ὑπάρχει σάνις· ἐν αὐτῇ ἐτέθησαν τρόφιμά τινα μόνον, ὅσα ἱκανὰ νὰ σοὶ ἐπιτρέψωσιν ἄντικρυς νὰ προσβλέψῃς τὸν θάνατον, ὃν αἱ χεῖρές των ἀρνοῦνται νὰ ἐκτελέσωσιν· ὕδωρ καὶ ἄρτος τόσα, ὅσα δύνανται νὰ διατηρήσωσιν ἡμερῶν τινῶν ἀγωνίαν· οὐδὲν ἤττον προστίθενται κατόπιν σχοινία τινὰ, τεμάχιον ἰστίου, ὀλίγον νῆμα, ἀληθεῖς θησαυροὶ ὡς πρὸς ὁδοιπόρους τοῦ ὠκεανοῦ, βοηθήματα, ἅτινα ἐπὶ μακρὸν ἐπικαλοῦνται χρόνον οἱ δυστυχεῖς, ὧν ἡ σωτηρία οὐδαμῶς ἔγκειται ἄλλοθι, ἀλλ' ἡ εἰς τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα· προστίθεται ἐπὶ τέλους ἡ νοήμων πυξίς, ἡ ἐντρομος τοῦ πόλου δοῦλη, ἡ ψυχὴ τῆς θαλασσοπλοΐας.

VI.

Τότε ὁ αὐτοχειροτόνητος ἀρχηγὸς εὐκαιρον κρίνει τὸ ν' ἀπαμβλύνη τὴν πρώτην τοιοῦτου ἐγκλήματος ἐντύπωσιν, ἀναζωπυρῶν τῶν συνενόχων τοῦ τὸ θράσος. Αἱ! «Ὁ μέγας κρατὴρ εἰς τὸ μέσον!» ἀνακράζει, τρέμων μὴ ἡ τῶν ἐνόχων μανία, ἐπὶ τῶν ῥαχιῶν ἐξοκέλῃ τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ῥακὴν εἰς τοὺς ἥρωας! εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὁ Burke, εἰς ὁδὸν ὕγρὰν διευθύνων τὴν ἐπικὴν δόξαν· τὴν αὐτὴν ἀσπασθέντες δόξαν οἱ ἡμέτεροι πρόσφατοι ἥρωες ἐκένωσαν τὸ ποτήριον ἀνακράζοντες «Hurra! Ζήτω ἡ Ὁ-Ταίτη! κραυγὴν παράδοξον πάντως εἰς ἀνταρτῶν στόματα. Ὅποτον ἄρα θέληγῃ τρον τὰ ἄγρια τῆς θαλάσσης τέκνα, τὰ ὑπὸ πάντων καταδεδιωγμένα τῶν τῆς ἀτμοσφαιρας ἀνέμων, ὅποτον θέληγῃ τρον ἡλπίζον νὰ εὕρωσιν εἰς τὴν εἰρηνικὴν νῆσον, εἰς τὸ τοσοῦτον ἡδυπαθὲς ἔδαφος ἐκεῖνο, ἐν τῷ μέσῳ τῶν φιλικῶς διατεθειμένων τῆς νήσου καρδιῶν, τῶν ἀπόνως ἀπολαμβανομένων ἡδονῶν, τῶν περιποιήσεων, ἃς μόνη ἡ φύσις ἐμπνέει, τῶν θησαυρῶν, οὓς ἡ φιλχυρία δὲν συγκομίζει, τῶν ἐρώτων, οἵτινες δὲν ἀγοράζονται; Ἡδὴ δὲ ἀποφασίσαντες καὶ διαπράξαντες τοῦ πλησίον τὴν δυστυχίαν, δύνανται ἄρα γε νὰ παρασκευάζωνται αὐτοὶ, ὅπως ἀπολαύσωσιν, ὅ,τι μάτην ἡ ἀτάραχος ἐπικαλεῖται ἄρετῇ, τὴν ἀνάπαυσιν; Φεῦ! Τοιαύτη εἶναι ἡ φύσις ἡμῶν. Πρὸς τὸν αὐτὸν ἅπαντες τείνομεν σκοπὸν δι' ἀτραπῶν διαφόρων. Αἱ φυσικαὶ δυνάμεις, ἡ καταγωγὴ, ἡ πατρις, τὸ ὄνομα, ἡ περιουσία, ἡ κρᾶσις, ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῇ ὄψις, πλείονα ἀσκοῦσιν ἐπιβρόχην ἐπὶ τῆς εὐμαλᾶς τῆς ἡμῶν ἀργίλλου, παρὰ πᾶν τὸ ἐκτὸς τῆς μικρᾶς ἡμῶν σπείρας ὑπάρχον. Ἐν τούτοις ὅμως λεπτή τις ἐντὸς ἡμῶν ἀκούεται φωνή, ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπῆς, ἣν ἡ πλεονεξία ἐπιβάλλει, ἣ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου τῆς δόξης· ναί! Εἰς οἰανδῆποτε πίστιν καὶ ἂν ἀνεδράγημεν, οἰονδῆποτε ἔδαφος καὶ ἂν πατώμεν, ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις εἶναι τὸ χρηστήριον τοῦ Θεοῦ.

VII.

Ἡ λέμβος μόλις χωρεῖ τοὺς εὐαρίθμους ἐκείνους, ὅσοι τῆς τύχης τοῦ ἀρχηγοῦ συμμετέσχον, ἐλεεινὸν μὲν ἀλλὰ πιστὸν ἀπαρτίζοντες πλήρωμα. Ἐν τούτοις ἔμειναν καὶ τινες ἀκουσίως ἐν τῷ καταστρώματι τοῦ ὑπερηράνου πλοίου, τοῦ ἡθικῶς καυαγήσαντος . . . καὶ οὗτοι μετὰ συμπαθοῦς θεῶνται βλέμματος τοῦ πλοιάρχου τὴν δυστυχίαν, ἐνῶ ἄλλοι, ὑβρίζοντες ἐπὶ τοῖς ἐπιφυλασσομένοις αὐτῷ δεινοῖς, καταγελῶσι τὸ πυγμαῖον ἰστίον, τὴν τοσοῦτον ἀσθενῆ καὶ τοσοῦτον πεφορτισμένην λέμβον του. Τὸ τέκνον τῆς θαλάσσης,

ὁ ναυτίλος, εὐτυχῆς πρωρεὺς κογχυλώδους σκάφους, ὁ μαγικὸς οὗτος τοῦ ὠκεανοῦ Οὐδῖνος, πολλῶν στερεωτέραν καὶ εὐστροφωτέραν ἔχει λέμβον. Οὗτος ἐν ἀσφαλείᾳ πλήρει διατελεῖ, ὁπότεν ὁ φλογώδεις ἀνακινῶν πτέρυγας σίφων, τῶν ὑδάτων σαρόνῃ τὴν ἐπιφάνειαν· λιμένα ἔχει τότε τῆς ἀθύσσου τὸν πυθμένα, ἐπιζῇ δὲ θριαμβεύων καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἀνθρωπίνων στόλων, οἵτινες τρόμον ἐμπαιῶντες εἰς τὸν κόσμον, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἀνέμου ὁρμὴν καταστρέφονται.

VIII.

Ὅτε δὲ τὰ πάντα ἡτοιμάσθησαν, ὅτε τῶν ναυτῶν ὁ πιστὸς ὁμίλος ἀφῆκε τὸ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνταρσίας κῦψαν πλοῖον, ναύτης, ἦττον τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἐσκληρυμένος, ἀπέδειξε τὸν μάταιον ἐκεῖνον οἶκτον, τὸν ἔτι μᾶλλον τοὺς δυστυχεῖς παροργίζοντα· ἀποτείνας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἀρχαῖον ἀρχηγόν του, διὰ σιωπηλῆς ἐξέφρασε διαλέκτου συμπάθειαν ἅμα καὶ μετάνοιαν· μετὰ ταῦτα ἔφερε πρὸς τὰ κατὰ ξηρα καὶ διαφλεγόμενα χεῖλη του εὐεργετικόν τι πνευματῶδες ποτόν. Προκαταληφθέντος ὅμως τούτου καὶ δι' ἄλλου φρουροῦ ἀντικατασταθέντος, οὐδεμία πλέον ἐξεφάνη εὐσπλαγχνία μετὰ τῆς ἀνταρσίας μιγνυομένη. Τότε προχωρήσας ὁ τολμητίας νέος, ὁ διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς καταστροφῆς ἀνταμείβων τοῦ ἀρχηγοῦ του τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην, καὶ τὸ εὐθραυστον δεικνὺς σκάφος, «Φεύγετε παρευθὺς» ἀνέκραξεν· «ἡ ἐλαχίστη ἀναβολὴ πρὸς τὸν θάνατον ἄγει»· καὶ ὅμως καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν στιγμὴν δὲν ἠδυνήθη τὰ ἑαυτοῦ νὰ καταπνίξῃ αἰσθήματα· μία λέξις ἤρχεσε νὰ ἐξυπνίσῃ ἐν ἑαυτῇ τῆς συνειδήσεως τὴν τύψιν, ἐπὶ ἀτελῶς καὶ ἐξ ἡμισείας, οὕτως εἰπεῖν, διαπραχθέντι ἐγκλήματι, τὴν δὲ συγκίνησιν, ἣν ἀπὸ τῶν βλέματων τῶν συνενόχων του προσεπάθει ν' ἀποκρύψῃ εὐκόλως ὁ ἀρχηγὸς του ἀπεκάλυψεν. Τοῦ Βλῆγγ δι' αὐστηροῦ ἐρωτήσαντος αὐτὸν τόνου, τί ἀπέγεινεν ἡ εὐγνωμοσύνη, ἣν ὤφειλεν, ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποδείχθείσης ἀγάπης, ποῦ ἦν ἡ ἐλπίς, ἣν εἶχε συλλαβὼν τοῦ νὰ ἴδῃ ποτὲ τὸνομα αὐτοῦ διάσημον, νέαν προσθέν λαμπηδόνα πρὸς ταῖς μυρίαις τῆς Ἀγγλίας δόξαις, λυθέντος τοῦ σφραγίζοντος τὰ σπασμωδικῶς συνεσταλμένα χεῖλη του φίλτρου, ἀνέκραξεν «Ἀληθῶς! ἀληθῶς! Εἴμαι ἐντὸς τῆς κολάσεως, εἰς τὸν Ἀδὴν»! Ταῦτο καὶ μόνον· πλὴν ὥθων τὸν ἀρχηγὸν πρὸς τὴν λέμβον, ἐγκατέλιπεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀσθενεῖ ἐκείνῃ κίθωτῳ. Ἄ! πόσα περιελάμβανε πράγματα ὁ ἄγριος ἐκεῖνος ἀποχαιρετισμός!

IX.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου τῶν ἀρκτιῶν θαλασσῶν ὑπεράνω τῶν κυμάτων ὑφ' οὗτο. Ἦ αὖρα ὅτε μὲν εἰσίγα, ὅτε δ' ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ ἄντρου τῆς ἐθορύβει· οἶονεῖ ἐπὶ κινύρας παίζουσα αἰολικῆς, ἡ ἰδιότροπος αὐτῆς πτέρυξ ὅτε μὲν ἐστόνει ἡχηρῶς τοῦ ὠκεανοῦ τὰς χορδὰς, ὅτε δὲ μόλις αὐτοῦ ἐπέψαυε· βροχέως καὶ ἄνευ ἐλπίδων οἱ θαλασσοπόροι τῆς ἐγκαταλειμμένης λέμβου κωπηλατοῦντες, τὴν ἐπίποναν διηύθυνον πορείαν των πρὸς ἀκτὴν τινα, μόλις ὡς νέφος ὑπεράνω τοῦ ὠκεανοῦ διαφαινομένην· ἡ λέμβος καὶ τὸ πλοῖον πιθανῶς δὲν θὰ συναντηθῶσι πλέον. Ἀλλὰ δὲν προτίθεται ἐνταῦθα ν' ἀφηγηθῶ τὴν ἐλσεινὴν τῶν τῆς προδοσίας θυμάτων ἱστορίαν, τοὺς ἄνευ διακοπῆς κινδύνους των, τὰς σπασμωδικὰς ἀνακουφίσεις, τὰς ἐπικινδύνους ἡμέρας καὶ τὰς ἐπιμόχθους νύκτας, τὸ ἀνδρικὸν θάρρος των καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ θάρρος τοῦτο οὐδεμιᾶς ὥφελείας ὑπῆρχε πρόξενον, τὸν ὑπούλως ὑπονομεύοντα αὐτοὺς λιμὸν, τὸν καθιστῶντα ἀγνώριστον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μητέρα τοῦ υἱοῦ τὸν σκελετὸν, τὰ δεινὰ, καθ' ὧν αἱ ἰσχναὶ προμήθειαι των ἦσαν ἔτι μᾶλλον ἀνεπαρκεῖς, καὶ ὧν ἕνεκα καὶ αὐτὰς ἀκόμη τῆς πείνης τὰς ἀλγηδόνας ἐπελανθάνοντο, τὰς διαταραχὰς τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀποναρκώσεις, ὅτε μὲν ἀπειλοῦντος νὰ καταπίῃ αὐτοὺς, ὅτε δὲ πρὸς τὰς νωθὰς κόπας των ἀντετάσσοντο ἀκίνητα κύματα, τὸν ἀδιάκοπον πυρετὸν φλογερὰς δίψης πρὸς κατὰσβεσιν τῆς ὁποίας, ὥσει καθαρὰς πηγῆς νάμα συνέλεγον τὴν ἀπὸ τῶν νεφῶν ἐπὶ τῶν γυμνῶν μελῶν των καταρρέουσιν βροχὴν, τὸ ὅτι ἠδονὴν ἐλογίζοντο ὁσάκις ἠδύναντο νὰ σταματῶσι μέρος τῶν ψυχρῶν ὀμβρῶν θυελώδους νυχτὸς, ὅπως συστρέφοντες τὸ ὑγρὸν ἱστίον, μίαν ἐκθλίψωσι σταγόνα καὶ ὑγράνωσι δι' αὐτῆς τὰ ἀπεξηραμένα τῆς ζωῆς ἐλατήρια, τὸν ἄγριον ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἐχθρότητα δὲν ἠδύναντο ἄλλως νὰ διεκφύγωσιν, ἢ ἐκζητοῦντες πάλιν ἐν τῇ θάλασσῃ ἦττον ἀφιλόξενον ἄσυλον· καὶ ἐπὶ τέλους τὰ λιπόσαρκα ἐκεῖνα φάσματα, τὰ διαφυγόντα τὸν θάνατον, ὅπως διηγηθῶσι τὴν φρικτὴν ἱστορίαν τῶν κινδύνων, οἵτινες εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ ὠκεανοῦ εἶχόν ποτε κινήσει τοῦ ἀνδρὸς τὴν φρίκην καὶ τῆς γυναικὸς τοὺς ὀλοφυρμούς.

X.

Ἐγκαταλείπομεν αὐτοὺς εἰς τὴν τύχην των, ἥτις ὅμως οὐδ' ἄγνωστος, οὐδ' ἀνεκδέκτης ἔμεινεν· ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ τὰ ἑαυτῆς δικαιώματα, ἡ προσβληθεῖσα πειθαρχία διεκδικεῖ τὸ μέρος των, ἅπαντες δὲ οἱ θαλασσοῦδοι, τὴν ὕβριν συναισθανόμενοι, κατὰ τῆς παραδιδάσεως τῶν κοινῶν

νόμων των ἐξεγείρονται. Ἡμεῖς μέλλομεν νὰ παρακολουθήσωμεν τοὺς ἀποστάτας ἐν τῇ φυγῇ των, παρ' οἷς ὀφειγμένης ἐκδίκης οὐδένα εἰσέτι ἐμπνέει τρόμον. Διασχίζουσιν οὗτοι τὰ κύματα· ἄγουσι μακράν! μακράν! μακράν! Οἱ ὀφθαλμοὶ των μέλλουσι πάλιν νὰ χαιρετίσωσι τὸν προσφιλεῖ ὄρμον· πάλιν αἱ εὐδαίμονες ἐκεῖναι ἀκταὶ, ἐνθα οὐδεὶς δεσπόζει νόμος, μέλλουσι νὰ ὑποδεχθῶσι τοὺς ἐκτὸς νόμου διατελοῦντας ἐκείνους ἀνθρώπους, οὓς πρὸ μικροῦ εἶχον ἰδεῖ. Ἡ τε φύσις καὶ τῆς φύσεως ἡ θεότης, ἡ γυνή, προσκαλοῦσιν αὐτοὺς πρὸς τὰς ὀχθὰς ἐκεῖνας, ἐνθα, παρὰ τὰς τῆς συνειδήσεως πλῆξεις, ἄλλας δὲν θ' ἀκούσωσιν, ἐνθα πάντες τὰ τῆς γῆς ἀγαθὰ συμμερίζονται, χωρὶς ποτε πρὸς ἀλλήλους νὰ διαφιλονεικῶσιν αὐτὰ, καὶ ἐνθα καὶ αὐτὸν τὸν ἄρτον ὡς ὑπῶραν τινὰ δρέπουσιν. Ἐκεῖ οὐδεὶς φαίνεται διαμρισθητῶν τὴν κατοχὴν τῶν ἀγρῶν, τῶν δασῶν καὶ τῶν ὑδάτων· ὁ ἄνευ χρυσοῦ αἰὼν, ἡ ἐποχὴ αὕτη, καθ' ἣν ὁ χρυσοῦς οὐδενὸς θνητοῦ τὰ ὄνειρα ταρασσεύει, ἐν τοῖς ὡραίοις ἐκείνοις τόποις ἐπικρατεῖ, μᾶλλον δ' εἰπεῖν ἐπικράτει, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἦλθεν ἡ Εὐρώπη κρείττονα βίον εἰς τοὺς κατοίκους των νὰ διδάξῃ, εἰσήγαγε παρ' αὐτοῖς τὰ ἴδια ἔθνη, διορθώσασα τὰ ἐκείνων, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκληροδότησεν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν τὰς ἀκολασίας τῆς. Ἀλλὰ μὴ φροντίζωμεν περὶ τούτου ἐνταῦθα! Θεωρήσωμεν αὐτοὺς τοιοῦτους, οἳ ἦσαν, πράττοντας τὸ καλὸν κατὰ φύσιν, ἢ κατ' αὐτὴν πάλιν σφαλλομένους. *Hurra!* Ζήτω ἡ Ὁ-Γαίτη! Οὕτω κραυγάζουσιν οἱ ναῦται, ἐνῶ τὸ γενναῖον πλοῖον τὴν μεγαλοπρεπῆ ἀκολουθεῖ πορείαν του. Ἡ αὔρα ἐγείρεται. Πρὸ τῆς αὐξομένης πνοῆς τῆς τὸ τέως ταλαντευόμενον ἱστίον ἐκτείνει τὰς ἀψίδας του· τὰ κύματα ταχύτερα ἀναθράζουσιν ἐν τῷ ὀλκῷ τῆς τολμηρᾶς τρόπιδος, ἥτις ἀπόνως διασχίζει αὐτά. Ἀπαραλλάκτως καὶ ἡ ναῦς Ἀργῶ τοῦ τέως παρθενικοῦ Εὐξείνου τὰ κύματα διηυλάκου. Ἀλλ' οἱ μὲν τῆς Ἑλλάδος θαλασσοπόροι, πρὸς τὴν πατρίδα πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑστρέφον... οἱ δ' ἐπιθαίνοντες τοῦ ἀνταρτικοῦ τούτου πλοίου, ἀρνηθέντες τὴν ἑαυτῶν, φεύγουσιν αὐτὴν, ὡς ὁ κόραξ ἔφευγε τὴν κιθωτόν· καὶ ὅμως ἐλπίζουσι τὴν φωλεάν τῆς περιστερᾶς νὰ συμμερισθῶσι καὶ ἐν τῷ πυρὶ τοῦ ἔρωτος νὰ βαπτίσωσι τὰς ἀπεσκληρυμένας καρδίας των!

Ἡ ἀνάγνωσις ἐφημερίδος εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἐπιδόρπιον τῆς πνευματικῆς πανδοσίας, τούτου ὅμως πρέπει νὰ προηγηθῇ σοβαρωτέρα μελέτη, ὡς ὁ ἄρτος καὶ τὸ κρέας τῶν ὀπωρῶν καὶ γλυκυσμάτων.

(Ἑστία).

ΣΚΗΝΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑΙ

ΜΑΘΗΜΑ ΓΡΑΦΗΣ.

Α'.

— Διατί, πάππε μου, γράφεις τόσον ἄσχημα; Μὲ τοιαύτην ἐρώτησιν μ' ἐχαιρέτιτε μίαν πρωτὴν ἡ ἐγγονή μου.

— Πῶς, μικρά μου, τῇ εἶπον λαμβάνων δυσηρεστημένον ἦθος, ὡς συνήθως πράττουσιν οἱ γονεῖς εἰς τὰ τέκνα των, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἀπατῶνται. Πάντοτε προσποιούμεθα πρὸς αὐτὰ καὶ ἐκεῖνα φαίνονται παραδεχόμενα τὴν προσποίησιν, εἴμεθα δὲ συνήθως οἱ ἡθοῖσιν αὐτῶν.

— Πῶς, μικρά μου, τῇ εἶπον, διατί γράφω τόσον ἄσχημα! Καὶ ποῦτος σοὶ εἶπεν ὅτι γράφω ἄσχημα;

— Ὅλος ὁ κόσμος, πάππε μου.

— Πῶς, ὅλος ὁ κόσμος;

— Ὁ πατέρας μου, ἡ μητέρα μου, τὰ ἀδελφία μου, οἱ φίλοι σου, ἡ νονά μου, ὁ...

— Ἐ, φθάνει, φθάνει! Καὶ τί εὐρίσκουσι, σὲ παρακαλῶ, εἰς τὸ γράψιμόν μου;

— Ἡ μητέρα μου λέγει ὅτι, ὁπόταν ἔχῃς νὰ γράψῃς ἰ, μόνον τὰς στιγμὰς θέτεις ἐπάνω. Ὁ κ. Χ. θέλει νὰ εἶπῃ ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἴμπορεῖ ν' ἀναγνώσῃ τὸ γράψιμόν σου, ἀλλ' ὅτι οὔτε ὁ ἴδιος εἴμπορεῖς νὰ τὸ ξανααναγνώσῃ. Ὁ φίλος σου κ. Β. λέγει ὅτι, ὅταν μίαν ἡμέραν τὸν προσεκάλεσας εἰς τὸ τραπέζι, δὲν ἦλθε, διότι δὲν εἴμπορεσε ν' ἀναγνώσῃ τὴν ὑπογραφὴν σου.

— Εἶναι βλάξ! Ἀφοῦ δὲν εἴμποροῦς νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ὑπογραφὴν μου, ἐχρεωστοῦσε νὰ καταλάβῃ ὅτι τὸν προσεκάλουν ἐγώ. Καὶ τί ἄλλο ἀκόμη λέγουσιν;

— Ἄλλοι λέγουν ὅτι τὸ γράψιμόν σου ὁμοιάζει μὲ ἱερο... ἱερο...

— Ἱερογλυφικά;

— Ναί! Ἄλλοι πάλιν λέγουν ὅτι εἶναι κατσοῦνες.

— Ἀ! Ἰδὲ πῶς χαρακτηρίζουν τὸ γράψιμόν μου. Λοιπὸν ἄς ἴδωμεν, κόρη μου· σὺ γράφεις καλὰ, δὲν ἔχει οὕτως;

— Ἐγὼ, πάππε μου, ἐπῆρα βραβεῖον εἰς τὴν καλλιγραφίαν.

— Λοιπὸν, κάθησε, πάρε κονδύλι καὶ φύλλον χαρτοῦ. Εἴσαι ἐτοίμη; Νὰ καθήσω κ' ἐγὼ ἀντικρύ σου, νὰ πάρω κ' ἐγὼ χαρτὶ καὶ κονδύλι καὶ νὰ γράψωμεν.

— Καλλιγραφίαν;

— Ναί.

— Ὡ! ὦ! ἀνέκραξε περιχαρὲς καὶ χειροκροτοῦν τὸ κοράσιον. Καὶ τί θὰ μὲ δώσῃς ἐὰν κερδῶ;

— Ὅ, τι θελήσῃς.

— Λοιπὸν θέλω μίαν ὡραίαν ἀγγλικὴν κούκλαν ἀπὸ κηρὶ, ἢ ὄχι, καλλίτερα μίαν κούνια μὲ τὰ